

326. Ratjetoe: Renkema (2)

1. Bij zijn muziek kan hij geen maathouden, ook bij zijn witzes, zijn running gags en zijn practical jokes weet hij van geen maathouden. Voor het inrijden van zijn auto wilde hij het bos in rijden. Toen de stoet voorbij de kerk trok, stond de harmonie nog voor bij dat godshuis. Door zijn toedoen kwam ik erachter: het doet er toe, geloof me maar! Je zou er diep van onder de indruk raken. Hij keek vanonder zijn pet naar het gebeuren. Bij het gevecht op de berg kwam het gevaar van onderen, van onder de lindeboom. Het mistte, maar toch kwam het verbrande en vermiste document vanonder de as vandaan. Klaar-overs zijn verkeersbrigadiers. Bij het gevecht tussen beide huizen in wilde de juut tussenbeide komen. Het stond voorop, dat het kind met de contrabande voor op zijn fiets gezeten had. Bij dat huis loopt de goot bovenlangs, boven langs de derde etage dus. De bekende linksbinnen wilde rechtsaf gaan en daartoe moest hij rechts afslaan. Het lag rechtsonder in het keukenlaatje, er rechts onderin dus.
2. Het zat erin: ze moeten er in slechte omstandigheden wonen. Omdat de vergadering zou uitlopen, moest hij de kamer uit lopen. De paard-van-Trojetruc wilden zij niet in trappen, daarom moesten we de deur wel intrappen. Karel is de laan uit gestuurd. Jezus heeft zijn discipelen uitgestuurd. Al zal het hem tegen de haren in strijken, je moet van je af bijten! Hij wil iets terugdoen: hij wil een stap terug doen. Of ik wil? Dat zal ervan afhangen. Al is het opzitten en pootjes geven, je moet erbovenop zitten. En dan nog kun je erover inzitten. Van haar dieet is ze afgevallen, van haar geloof is ze afgevallen en gisteren is ze nog van de wagen af gevallen ook. Vandaag zijn de examens. Hij zit ermiddenin. Bij het achter uitstappen in de tram moesten ze met de buggy achteruitstappen. Zie je die fles? Ik schenk het daarin. Zitten we in de vestibule? Dan schenk ik de thee daar in. Toen hij na een uur van buiten kwam, begreep ik dat hij de speech al vanbuiten kende. Je kunt eruitzien als een lijk en toch nog een goed humeur eropna houden.
3. Wat dondert het, wat doet het ertoe? In haar spits toelopende rok liep ze ernaartoe. Dat kan ermee door. Ik kan er niet over uit. Zou ik ervan opan kunnen? En zou zij het aankunnen? Zie je daar koningin Beatrix de gouden koets uit komen? Het clubblad zal volgende week uitkomen. Het misdrijf moet wel uitkomen. Je moet er maar opkomen: een aap die geblinddoekt het toneel op komt. Als je de drempel van de school weer over gaat, zal het euforische gevoel van je overgaan wel verdwenen zijn. Ik ga ervan uit, dat je daar dwars doorheen zult gaan. Als niet verder wilt afgaan, moet je van de club afgaan. Ook kun je van de berg afgaan. Je gaat dan bergafwaarts. Voor zijn heengaan is hij wel door het nodige heen gegaan. Ik ga eraan voorbij dat ze eropuit trok omdat jij eraan onderdoor gegaan bent.
4. Het staat rechts onder aan de pagina, nee sorry, daaronderaan. Mensen, blij daarvan af. Piet heeft ervanlangs gekregen. Ik zal Bush' woorden afmaken: zo kun je je er niet vanaf maken! Is die gluiperd echt daaronderdoor gekropen? Het heeft ernaar uitgezien, dat ze blind werd. Ook heeft het er even naar uit gezien, dat ze toch zou komen. Hoe was die tekortschietende tenuitvoerlegging van het ter aarde bestellen tot stand gekomen? Nou, die teraardebestelling is gewoon fout gelopen! De kwaliteit van de negende symfonie kunt je moeilijk op een zevenpuntsschaal weergeven. De kwart miljoenste bezoeker van de wereldtentoonstelling kreeg een vipbehandeling. Na veertien uur zakte de koorts, dat was na twee uur. Als de n'de macht van twee acht is, hoeveel is n dan? Half lachend zei hij dat het jaar alweer halfom was. Luister, alle vier: ik heb het nu eenmaal gezegd en ik zeg het nog één maal: basta, punt uit! Een derde van zeven en een halve liter is tweeënhalve liter. De som kwam uit op vijf zes zevende. In het kader van de pluk-ze-wet werd door de officier van justitie drie kwart miljoen euro geëist. De zwerver had nog drie euro's in zijn portemonnee. Ik zeg je dit nu al voor de drie miljard tweeënzeventig miljoen honderdtweeduizend driehonderdnegenenveertigste keer!

5. Hoeveel schelen het grootste getal twee zeven tiende en het kleinste getal twee zeventiende? Drie zevenhonderdste van zevenhonderd is uiteraard weer drie. Waar blijf je nu met die tweederdekamermeerderheid (of werd bedoeld: tweederde-Tweede Kamermeerderheid)? Er was niet eens een eenderdemeerderheid. Verkleinwoorden zijn cliché, menuutje en taxietje. In de medische dierkunde is het pelvis een bekken. Het vlootje prikte gemeen; er zat geen boter in. Een kno-arts is zoals bekend een keel-, neus- en oorarts. Renkema beweert dat de samentrekking van import en export in- en export is, Van Dale bestrijdt dat. Door toe-eigenen heb je je iets toegeëigend. De woorden 'maestro' en 'tetraëder' zijn bekende dicteewoorden. Dat geldt ook voor judaïca en balalaïka, net zoals voor requiem, tabloid en coïtus. De extraneus en de comédienne hebben taalkundig iets gemeen. Dat geldt evenzeer voor het perpetuum mobile en de Parisienne.
6. De strepen zien er zebra-achtig uit. Enkele Latijnse woorden zijn: compascuum, dies en museum. Ze hebben een dienovereenkomstige eigenschap als de niet-Latijnse woorden maestoso en paella. Moeë, bantoeïstiek, geuit, prieeltje en poët zijn niet-samengestelde woorden. De audio-industrie kreeg een contra-indicatie voor dit multi-etnische product ten dienste van de re-integratie (nee, niet de reïncarnatie!). Meervoudsvormen zijn aloë's, royalty's, essays, veejays, Schotse whisky's en Amerikaanse whiskeys en haiku's. Dat geldt ook voor ayatollahs, shampoos, revues, etuis, andantes, procedés en dominees. Het barstte in zijn geanimeerde toespraak van de och's, de misschien's, de oh's (oh la la) en dankuwel's. De pro's en contra's kenden veel ups en downs. Tutu's toespraak is inmiddels een collector's item. Onthou dat woord nou toch eens een keer: hexakosioihexekontahexafobie! De rugbyer was wereldberoemd in Tietjerksteradeel.
7. Ook verkleinwoorden zijn: gnoetje, omaatje, taxietje, cafeetje, dinertje en etuitje. Wat vind jij nu van de mbo'isering van het hbo? De auto stond in zijn achteruit. Het kleedje kwam achteruit, achter uit de auto. De boer egt en ploegt echt voort, hij kan ook diepploegen. Zullen we dat flatscreen-tv'tje dan maar kopen? Ik kreeg een cc'tje bij mijn privé-e-mails. Dat heb ik later doorge-cc'd. Vroeger gebruikte je tipp-ex. Daarmee heb ik vaak getipp-ext. Nog vroeger werd een fout met de letter x doorgehaald. Ik heb vaak genoeg een stuk tekst doorge-x't. De volgende uitdrukkingen dien je in één keer goed te schrijven: een voor een, een-op-eenrelatie, verhalen uit de Duizend-en-een-nacht, iets samenvatten in een of twee zinnen. In de volgende opsomming zitten de nodige accentwoorden (meer dan 3 à 4): Neêrlands hoop in bange dagen, facsimile, oper se, bèta, stèle, skûtsjesilen, décolleté, communiqué, variété, etui, egards, detente, melange, rechaud, seance, au sérieux en serieus, en dépôt en in depot, hachee, risee, tournee, leges, een preadvies, scène en scene, plafonnière, solfège en solfegiëren. Hoe onderscheidt je óh en òh?
8. Ook bij de volgende woorden is niet gegeven of en waar de diakritische tekens komen: manege, prêt-à-porter, vis-à-vis, crêpe, crème fraîche, dame blanche, coûte que coûte, maître d'hôtel, controle, entrecote en ragout. Pierre was attaché, Marie zijn logee en Hans en Grietje waren zijn protegeetjes. De énige échte schrijfwijze is 'jé van hét'. Die tussen-n en aanverwante onderwerpen toch: hartenkreet, ruggenmerg, trukendoos, kerkenraad, ingebrekestelling, ideeëloos, stateloos, boekerij (geen rij boeken!), jongetje, tenlastelegging, heremijntijd, rekenmeester, 's anderendaags, goedendag, goedemiddag, rodekool, malle- en zottenpraat, klotefilm, klotentrekker, reuze-idee, reuzenrad, huilebalk, lachebek, spelevaren, wollegras, dronkenlap, mirreboom, tarweaal, warmte-isolatie, studentenzwangerschap, zonne-energie, onzelvevrouwebedstro, boordevol, stekeblind, duimelot, ruggespraak, hartenpijn, scarabee, arrenslee, santenkraam, aspergesoep, ziekenhuis, lendenstuk, siliconenvulling, genadebrood, zondeval, balladebundel, sagenbundel, gedaanteverwisseling, horlogekast, secretaressecongres, Koninginnedag, koninginnensoep, belanghebbendenclausule, sporenplant, zedenmeester, zondebok, katenspek, dageraad, lymfeklier, bravourestuk en snottebel.